

Hegazti-gripea prebenitzeko neurri berriak Araban

Arabako animalia-osasuneko agintari eskudunek patogenotasun handiko hegazti-gripea (PHHG) prebenitzeko neurriak hartu dituzte, Iruña Okan jasotako hegazti baten gorpuan H5N1 PHHG dagoela baieztatu ondoren.

Eusko Jaurlaritzak prentsa-ohar bat argitaratu du, eta bertan jakinarazi du **Neikerreko Animalien Osasun Laborategiak H5N1 patogenotasun handiko hegazti-gripearen (IAAP) kasu berri bat baieztatu duela Langraiz Okako** parke batean hilda aurkitu duten **antzara batean**.

Kasu berri horrekin, 3 foku detektatu dira aurten Araban. Probintziako beste bi hegazti-gripe fokuak Salburua inguruan (Gasteiz) aurkitu ziren antzaretan erregistratu ziren.

Hori dela eta, Arabako Foru Aldundiak informazio-ohar bat argitaratu du, eta, horren bidez, hainbat biosegurtasun-neurri ezarri dira honako udalerri hauetako ustiategi eta oilategi guztietan (autokontsumokoak barne): **Iruña Oka, Arratzua-Ubarrundia, Barrundia, Elburgo/Burgelu, Legutio, Vitoria-Gasteiz, Zigoitia.**

Landa-gida eguneratu da txerri-izurri afrikarra egon daitekeelakoan

MAPAk duela gutxi argitaratu du txerri-ustiategietan txerri-izurri afrikarraren susmoa izanez gero jarduteko gidaren eguneraketa.

MAParen Osasun, Higiene eta Trazabilitateko Zuzendariordetza Nagusiak dokumentu praktiko hori eguneratu du. Dokumentua baliagarria da albaitaritza-zerbitzu ofizialentzako landa-gida gisa; izan ere, zerbitzuok arduratzen dira ustiapenak bisitatzeaz baldin eta gaixotasun hori egoteko susmoa badago edo hala baieztatzen bada.

Hala ere, aintzat hartu behar da txerri-izurri afrikarraren aurka borrokatzeko Eragiketen Eskuliburu Praktikoa, modu xehatuan deskribatzen baititu hartu beharreko neurriak, baita erantzunaren parte diren beste neurri asko ere. Albaitaritza Zerbitzu Ofizialek jarri behar dituzte martxan neurri horiek Espainian txerri-izurri afrikarraren fokuren bat dagoela uste badute edo hala baieztatzen bada.

Halaber, MAPAk berak [txerri-izurri afrikarraren egoerari buruzko azken txostenean](#) honako hau nabarmentzen du:

- Azken urteotan aurreko urteetako joerari jarraitu dio, eta udan kasu-kopurua nabarmen igotzen da.
- Gaixotasunaren hedapena basurdeen bidez, fokuak jakinarazi baitira ekialdeko Europan (Errumanian, Bulgarian, Hungarian, Polonian...).
- Lehenengo aldiz baieztatu dira kasuak etxeko txerrietan Grezian, Alemanian eta Italian.

Egungo egoera epidemiologikoa, Europako Batzordearen [ADIS azken txostenaren](#) arabera, honako hau da 2022aren hasieratik.

- Etxeko txerrietan 478 foku guztira, eta Italia da herrialderik nabarmenena hurbiltasunagatik:
- Basurdeetan, 5.990 kasu hauteman dira:

Hegazti-gripeak hegaztiengan eta pertsonengan daukan arriskuaren ebaluazioa arina

Osasun Ministerioak ebaluazio arina argitaratu du foku berriek hegaztietan duten arriskuari eta pertsonen kasu berriei buruz, One Health ikuspegitik. Ebaluazioak ondorioztatu du hegaztietan foku berriak agertzeko arriskua oso handia dela oraindik, birusa oso hedatuta dagoelako basoko hegazti-espezieen artean. Bestalde, arriskua txikia da hegazti gaixoen eraginpean dauden ustategietan esposizio okupazionala duten pertsonentzat eta oso txikia herritar orokorrentzat. Haragia edo arrautzak kontsumitzeagatiko arriskua hutsala da. Txostenenean birusagatik infektatuta egon ahal diren hegaztiakiko esposizioa duten pertsonentzako gomendioak ematen dira.

Osasun Alertak eta Larrialdiak Koordinatzeko Zentroak (Osasun Ministerioaren menpe dago) hegazti-gripeak hegaztiengan eta pertsonengan daukan arriskuaren ebaluazioa arina argitaratu du. Ebaluazio hori egiteko arrazoia honako hau da: Espainian hegazti-ustategi batean lan egiten duten pertsona batengan A hegazti-gripearen lehenengo kasua detektatzea (duela gutxi hegazti-gripearen agerraldia pairatu du). Ordura arte, gaixotasun horren bi kasu soilik detektatu ziren bi pertsonarengan mundu osoan, bata asintomatikoa eta bestea sintomatologia oso arinekoa.

2021-2022 aldian zehar, mundu-mailan hegazti-gripearen eraginik handiena erregistratu da hegaztietan; gainera, udako hilabeteetara luzatu da, eta hori ez da inoiz gertatu.

Mundu-mailan birusak duen esposizioa lotuta egon daiteke basoko hegaztiakiko duen etengabeko egokitzapenarekin. Halaber, gertakari hori ikusita, eta joan den udaberrian detektatutako fokuak aintzat hartuta, badirudi birusa eta gaixotasuna endemiko bihurtu direla gure inguruko basoko hegaztien artean. Horrez gain, egiaztatu da basoko hegazti autoktonoen artean transmititzeko gaitasuna duela.

Premisa horiek aintzat hartuta, ebaluazio horretan ondorioztatzen da **agerraldi berriak egoteko arriskua oso handia dela oraindik**. Agerraldi horiek eragin handia dute hegaztien osasunean eta galera handiak eragiten dituzte, hegazti-ustategietan duten eraginaren ondorioz.

Hegazti-gripearen birusa hegaztiak gizakiei transmititzea gertakari ezohikoa da eta pertsonen arteko transmisioa oso ezohikoa. Duela gutxi argitaratutako ebaluazioaren arabera, detekzio berriak

agertzeko arriskua **txikia** da hegazti gaixoezin kontaktuan dauden pertsonentzat (kutsatutako abeltegietako langileak, albaitariak, ehiztariak, ornitologoak eta hegaztiekin kontaktuan dauden ingurumeneko edozein agente). Gainera, pertsonen artean transmititzeko gaitasun txikia dela eta, herritar orokorrentzat dauden arriskua **oso txikia** da. Bestalde, hegazti-haragia edo arrautzak kontsumitzearekin lotutako arriskua **hutsala** da.

Horrez gain, pertsonetan kasuak agertzekotan, bigarren mailako kasuak geratzeko aukera **oso txikia** da, gaixotasunaren kutsakortasunari buruz gaur egun eskuragarri dauden informazio epidemiologikoa eta mikrobiologikoa dela eta. Bestalde, herritar orokorren artean giza gripearen eta H5N1 hegazti-gripearen arteko koinfekzioa gertatzeko aukera ere (birusaren berrantolaketa eragin eta gizakien arteko transmisiora egokitutako birus berri bat sortu ahalko luke) **oso txikia** da; dena den, aintzat hartu behar da hegazti-abeltegietako langileetan.

Ebaluazio honetan emandako gomendioen artean, honako hauek nabarmendu ahal dira:

- Zaintza-sistemak mantentzea, bai animalietan, bai pertsonetan, eta gaixotasunaren edozein susmoren berri albait arinen ematea.
- Infektatuta egon daitezkeen hegaztieko esposizioa murriztea.
- Biosegurtasun-neurriak indartzea, bereziki hegazti-ustategietako basoko hegaztiekin kontaktua murriztera bideratutakoak.
- Hegaztiekin kontaktuan egoten diren pertsonen babeserako neurri egokiak gomendatzea animaliekin kontaktuan dauden uneetarako.
- Animalia infektatuen eraginpean egoteko arriskua duten talde okupazionalen urtaroko gripearen txertoa jartzeko gomendioa indartzea.
- Jarduketa-protokoloak jarraitzea ustategietan dauden agerraldietan eta birusagatik infektatutako animalien eraginpean dauden pertsonentzat.
- Animalia-osasunaren, ingurumen-osasunaren, osasun publikoaren eta laneko osasunaren arteko koordinazioa bermatzea.

Antimikrobianoen Aurkako Erresistentzien plan berria

Sendagaien eta Osasun Produktuen Espainiako Agentziak (AEMPS) duela gutxi aurkeztu du 2022-2024 ANTIBIOTIKOEKIKO ERRESISTENTZIAREN AURKAKO PLAN NAZIONALA (PRAN).

PRANa 2014an sortu zen eta xede du antibiotikoekiko erresistentzia izateko eta barreiatzeko arriskua murriztea eta, ondorioz, arazo horrek gizakien eta animalien osasunean duen eragina murriztea. Horri esker, gaur egun eskura ditugun antibiotikoen eraginkortasuna modu jasangarrian mantentzen da.

Gaur egungo lorpenetako bat antibiotikoen kontsumoa nabari murriztea izan da:

- % 32,4 gizakien osasunaren arloan

- % 57 animalien osasunaren arloan

PRANa sei ildo estrategikoen inguruan eratzen da: zaintza, kontrola, prebentzioa, ikerketa, prestakuntza eta komunikazioa. Hori guztia “One-Health” ikuspegitik, gizakien eta animalien osasuna eta ingurumena barne, eta plan horretan dagozkien agintariek parte hartzen dute.

Animalien osasunari dagokionez, azpimarratu dute garrantzitsua dela arlotik hurbilago egotea eta sektoreen arteko harremana indartzea, lantalde desberdinen antolaketa berriari esker.

Gizakien osasunaren arloan, berriz, mikrobioen aurkako erresistentzia (RAM) zaintzeko sistemak bermatu behar dira, eta, horretarako, osasun publikoko araudian bildu eta osasun publikoko sistemetan zehar garatu behar dira.

Halaber, ingurumenak erresistentziak produzitu eta transferitzean duen zeregina ezagutzeko bidean sakontzen jarraituko dute, eta sektore berriak kontzientziatzeko ahaleginak areagotuko dituzte.

Patogenotasun handiko hegazti-gripeari (PHHG) buruzko informazioaren eguneraketa

EFSAk, ECDCk eta hegazti-gripearen EBko erreferentziako laborategiak gaixotasunari buruzko informazioaren eguneraketa argitaratu dute; izan ere, birusaren detekzio-kopuru ezohikoa hauteman da udan hegazti basati eta etxeko hegaztietan. Hortaz, etxeko hegaztiak PHHGrekin kutsatzeko arriskua areagotu da, udazkeneko migrazio-aldia datozen hilabeteetan hasiko baita. Bukatzeko, PHHG arintzeko estrategia egokiak eta jasangarriak definitzea eta inplementatzea gomendatzen da, hala nola infekzioa goiz hautemateko zaintza-estrategiak eta biosegurtasun-neurri egokiak.

Gaur egun, hegazti-gripea Europan egiaztatutako epidemiarik handiena eragiten ari da: 2.467 agerraldi hauteman dira eskortako hegaztietan eta 47,7 milioi hegazti sakrifikatu dira eragindako establezimenduetan. Halaber, itxian dauden hegaztietan 187 agerraldi jakinarazi dira eta patogenotasun handiko hegazti-gripearen 3.573 agerraldi, berriz, hegazti basatietan. **Aurten gaixotasunaren irismen geografikoa ezohikoa da.** Agerraldiak jakinarazi dira Svalbard uharteetan (Norvegia), Portugalgo iparraldean eta Ukrainako ekialdean, besteak beste; Europa osoan 37 herrialdetan hauteman da.

2021eko udazkenean patogenotasun handiko hegazti-gripeak HPAI A (H5N1) lehenengo aldiz Atlantikoa gurutzatu zuen. Europatik Ipar Amerikara iritsi zen migrazio-bideen bitartez, eta epidemia larria eragin zuen eskortako hegaztietan, Kanadako hainbat probintzian eta Estatu Batuetako hainbat estatutan bereziki, eta hilkortasun handia eragin zuen hegazti basatietan.

Gaixotasunak Prebenitzeko eta Kontrolatzeko Europako Zentroak (ECDC) ondorioztatu du Europako biztanleria orokorra kutsatzeko arriskua **txikia** dela, eta profesionalki esposiziopean dauden pertsonen kasuan, berriz, **arrisku txikia eta ertaina**. Hala ere, ziurgabetasuna handia da,

hegaztien artean kutsatzen ari den hegazti-gripearen birusa askotarikoa baita. Hala ere, kutsatuta dauden eskortako hegaztien produktuekiko esposizioa izan duten gizakien arteko transmisio-arriskua **hutsala** da.

Animalien artean kutsatzen diren hegazti-gripe birusek gaitasun zoonotikoa dute, eta, hortaz, ECDCk kontrol- eta jarraipen-neurriak ezartzea gomendatzen du animalia- eta gizaki-taldeetan. Neurri horien artean **genoma osoa sekuentziatzea** dago, agerraldiak sakonago ikertzeko aukera ematen baitu.

PHHGari aurre egiteko neurri hauek gomendatzen dira:

- Epe laburrerako, ertainerako eta luzerako prebentzio-estrategiak identifikatu eta ezartzea, batez ere hegazti-dentsitate handiko eremuetan eta hegazti-gripearen esposiziopean egoteko minberak diren ekoizpen-sistemetan.
- Hegazti kutsatuekin kontaktuan egon daitezken ugaztun eta pertsonen zaintza areagotzea, hegazti eta ugaztunen eta/edo pertsonen arteko eta ondoren pertsonen arteko transmisio-kasuak garaiz detektatzea errazteko. Esposiziopean egon diren pertsonen kasuan, ager daitezkeen arnas sintomak, sintoma neurologikoak edo konjuntibitisa zaintzea, esposiziopean egon eta hurrengo 10 egunetan.
- Animalia eta pertsonengan hautemandako birusen zaintza genomikoa egitea, osasun publikorako eta animalia osasunerako garrantzitsuak izan daitezkeen birusak azkar detektatzeko.

Ardi- eta ahuntz-baztangaren egoera eguneratzea

Irailaren 22an, Benamaurel (Granada) udalerriko ardi-ustiategi batean, [ardi- eta ahuntz-baztangaren lehenengo kasua baieztatu zen](#), eta harrezkero beste 9 kasu baieztatu dira Andaluzia eta Gaztela-Mantxan.

Taula honetan, kasu berri horiei buruz MAPAk emandako informazioa zehazten da:

Albaitaritza Zerbitzu Ofizialek erregelamenduetan xedatutako kontrol-neurriak hartu dituzte berehala: ustiategiaren saneamendu-hutsaldia, 3 km-ko babes-eremua eta 10 km-ko zaintza-eremua ezartzea (bai eta ustiategietan biosegurtasun-neurriak ezartzea eta ustiategiak zaintzea ere) eta animalien eta produktuen joan-etorriak murriztea.

Agerraldi horiek adierazten dute **Espanian berriz agertu dela 1968az geroztik desagertutak jotzen zen ardi- eta ahuntz-baztanga**. Ikerketa epidemiologikoak aurrera jarraitzen du, birusaren jatorria (oraindik aztertzen ari dira) eta gerta zitezkeen arrisku-kontaktuak identifikatzeko. Gaixotasun endemikoa da Marokon, Aljerian eta Tunisian, eta 2014an zenbait kasu gertatu ziren Grezian eta Bulgarian.

Azpimarratzekoa da **ardi- eta ahuntz-baztanga ez dela zoonosia, eta haragi eta esnea kontsumitzea ez da arriskutsua** pertsonentzat, ez eta kutsatuta egonda ere.

Patogenotasun handiko hegazti gripearen kasu berriak hauteman dira zangetan

Neikerreko Animalien Osasun eta Baliabide Naturalen Laborategiak H5N1 patogenotasun handiko hegazti-gripeko (PHHG) kasu berriak hauteman ditu euskal kostaldeko zenbait udalerritan bildutako zangetan. Algeteko Erreferentziako Laborategi Nazionalean lagin horiek baieztatzeko zain daude.

Abuztuaz geroztik, Kantauri itsasoaren ertzean patogenotasun handiko **hegazti-gripearen zenbait kasuren berri eman da zangetan**: hamar Galizian, hiru Kantabrian eta beste bi Euskadin, hain zuzen ere. Frantziako kostaldean ere hegazti-gripearen duten zenbait zanga antzeman dituzte. Kasu berri horiekin, bederatzi dira animalien gaixotasun-fokuak Euskadin 2022an. Izan ere, kontuan hartu behar dira maiatzetik agertu ziren sai arreen bi fokuak eta abuztuaren Gipuzkoan eta Bizkaian antzeman ziren zangen bi kasuak.

Zanga Ipar Atlantikoan habia egiten duen hegazti itsastarra da, eta garai honetan hegoaldera migratu ohi du (Afrika mendebaldera) ur epelagoen bila. Azken hilabeteetan patogenotasun handiko hegazti-gripearen hainbat kasuren berri eman da espezie horren jatorrian, eta, segur aski, hori da Penintsula Iberikoan gaixotutako zangak agertzearen arrazoia.

Ardi- eta ahuntz-baztangaren foku bat jakinarazi da Granadan

Benamaurel udalerriko (Granada) ugaltze-ardien ustiategi batean ardi- eta ahuntz-baztanga (AAB) hauteman dela baieztatu da.

Irailaren 14an eman zitzaizen susmoaren berri Andaluziako Juntako albaitaritza-zerbitzu ofizialei (SVO). Haiek **ikerketa epidemiologikoa** egin, laginak hartu eta, ondoren, Algeteko (Madril) MAParen Albaitaritza **Laborategi Nagusira** (LCV) bidali zuten, han azter zezaten. Laborategiak gaixotasuna 2022ko **irailaren 19an** baieztatu zuen.

Andaluziako animalien osasun arloko agintaritzek berehala jarri dituzte abian kontrol neurriak: **ustiategien huste sanitarioa** egitea, **3 km-ko babes-eremua eta 10 km-ko zaintza-eremua** ezartzea, eta ustiategietan **biosegurtasun- eta zaintza-neurriak indartzea**. Halaber, **animalien eta produktuen lekualdatzea mugatu** dute.

Agerraldi honek AABa **berriro ekarri du Espainiara**; izan ere, gaixotasuna **1968. urteaz geroztik desagertutzat** jotzen zen. Ikerketa epidemiologikoa egiten jarraitzen dute birusaren **jatorria**

identifikatzeko (oraindik ikertzen ari dira) eta egondako arrisku-kontaktuak hautemateko. Endemikoa da **Marokon, Algerian eta Tunisian**, besteak beste, eta 2014az geroztik kasuak gertatu dira **Grezian eta Bulgarian**.

Bitartean, ardi- eta ahuntz-ustategietan eta animalien garraioan **biosegurtasun neurriak aplikatu** behar dira. Halaber, agintaritza eskudunei edozein **susmoren berri** eman beharko zaie.

Bestalde, gogorarazi nahi da EZ dela zoonosia, eta, hortaz, **esnea eta haragia** kontsumitzea, kutsatuta egonda ere, **ez dela arriskutsua** pertsonentzat.

Esteka honetan, gaixotasunari buruzko informazio gehiago duzu:

[Garraioan animalien ongizatea hobetzeko gomendioak](#)

EFSAk bost zientzia-irizpen argitaratu ditu azieldaren garraiorako baldintza onenei buruz; hausnarkari txikiak (ardi eta ahuntzak), ekidoak (zaldi eta astoak), behi-azienda (behi eta txahalak), txerri-azienda, edukiontzietan garraiatzen diren animaliak, etxeko hegaztiak barne (oilaskoak, oilo erruleak, indioilarrak, etab.), eta untxiak.

Gaur egun, Europar Batasunean arlo horretako legeria berrikusten ari dira, eta irizpen horiek legeria eguneratzeko oinarri izango dira.

«Animalien ongizatearen arloko jardunbide egokiek animalien alferrikako sufrimendua murrizteaz gain, haien osasuna hobetzen ere laguntzen dute; izan ere, funtsezko elementua da elikakatearen segurtasunerako, batez ere aintzat hartzen badugu animalien ongizatearen, animalien osasunaren eta elikagaiek transmititutako gaixotasunen arteko lotura»

Irizpide horiek zerrendatutako gomendioan artean, besteak beste, honako hauek aurki ditzakegu: ibilgailuetan izan beharreko tenperaturen muga zehatzak eta animalien espezie bakoitzerako gutxieneko espazioa.

EFSAk, halaber, zenbait faktoreren bilakaera ere deskribatzen du, besteak beste, garraioan goseak, egarriak eta nekeak eragindako estresa, eta gomendatzen du bidaiak ahalik eta motzenak izatea, estres hori prebenitu ahal izateko.

Animalien espezieen araberrako berariazko 5 irizpide horiez gain, EFSAk bi infografia ere argitaratu ditu. Horietako bat edukiontzietan animalia txikiak garraiatzeari buruzkoa da, eta bestea tamaina handiagoko animaliei buruzkoa.

- [Hausnarkari txikiak](#)
- [Ekidoak](#)
- [Behi-azienda](#)
- [Txerri-azienda](#)
- [Etxeko hegaztiak eta untxiak](#)

Hegazti Gripearean kasu berri bat Bizkaiko basa hegazti batean

Patogenizitate Handiko Hegazti Influenzaren (IAAP) H5N1 kasu berri bat atzeman dute egoera txarrean aurkitutako **broju** batean. Bizkaiko Foru Aldundiko zerbitzuak Muskizko La Arena hondartzan jaso eta Gorlizko Basafauna Berreskuratzeko Zentrora eraman zuten hegaztia. Bertan, laginak hartu zituzten gaixotasunak detektatzeko. Babes neurriak hartuz, brojua isolatu egin zuten laborategiko emaitzen zain. Handik hiru egunera hilik agertu zen.